

Promovisana "Bosanska knjiga mrtvih"

Spomenik stradalima

Grafičku realizaciju knjige pomogli su i likovni umjetnici, koji su svoje radove ustupili besplatno

U Multimedijalnoj dvorani centra Unitic u Sarajevu jučer je održana promocija umjetničkih djela i ilustracija za "Bosansku knjigu mrtvih", epohalno djelo iz četiri toma, koje već godinama nastaje iz pera direktora Istraživačko-dokumentacijskog centra Mirsada Tokača. Djela koja su prezentirana donose radove sedam autora iz BiH, ali i inozemstva, i sva su fokusirana na naglašavanje karaktera samih knjiga.

Zahtjevan zadatak

- Priprema i konačna finalizacija projekta kakav je "Bosanska knjiga mrtvih" nije podrazumijevala samo pripremu tekstova, statističkih analiza ili poimeničnog popisa žrtava rata nego i promišljanje ukupnog likovno-grafičkog izgleda i oblikovanja svake knjige pojedinačno, kaže autor knjiga Mirsad Tokača.

- Dugo smo razmišljali na koji način ispuniti taj zahtjevan zadatak, sve dok u razgovoru sa poznatim galeristom iz Sarajeva Džemaludinom Babićem nismo došli na ideju da pokušamo u pripremu "Bosanske knjige mrtvih" uključiti umjetnike - akademske slikare iz zemlje i regiona, te uz njihov angažman pokušati cijeloj priči o ljudskim gubicima tokom rata u BiH dati novi sadržaj i perspektivu koji će je upotpuniti i oplemeniti, naglasio je Tokača.

On je napomenuo i da taj zadatak nije nimalo bio lagan, jer je trebalo umjetnike privući da probno naprave radove koji bi ilustrirali knjige. Ali, ispostavilo se

Izdavači i promotori

Promociji prisustvovao i Sulejman Tihic

Foto: D. ČUMUROVIĆ

da su strahovi bili nepotrebni, jer su svi kontaktirani umjetnici vrlo brzo pristali na saradnju.

- Svi akademski slikari, već pri prvom susretu i upoznavanju sa sadržajem knjige, zdušno su prihvatili i podržali ideju da nam se pridruže i daju svoj doprinos nastanku ovog djela, u formi u kojoj je ona danas predstavljena javnosti, kazao je Tokača.

Izdavač "Bosanske knjige mrtvih" je Istraživačkodokumentacioni centar iz Sarajeva, a suizdavač je Fond za humanitarno pravo iz Beograda. Knjiga je nastajala tokom perioda od čak 10 godina, i u njoj se nalaze imena 95.940 žrtava agresije na Bosnu i Hercegovinu, zajedno sa ostalim bitnim podacima, kao što su imena roditelja i da li je žrtva bila pripadnik armije ili civil.

Oko 40.000 njih je dokumentovano sa fotografijom, a oko

Umjetnici

Umjetnici koji su pomogli grafičko oplemenjivanje knjige su Elena Monaco iz Torina, dr. Goran V. Janković iz Podgorice, Mehmed Slezović iz Novog Pazara, Ahmet Ibukić iz Bihaća, Aleksandra Goreta iz Pančeva, Ibrahim Novalić iz Konjica i Vedran Babić iz Sarajeva.

35.000 unosa je popraćeno sa fotografijom nadgrobnog spomenika. Tokača je tokom svog opsežnog istraživanja konsultovao čak 7.725 izvjava svjedoka, 5.500 novinskih izdanja, 750 video i audio zapisa i preko 1.500 stranica raznih pisanih materijala.

Prestanak manipulacija

Promotori knjige na jučerašnjem skupu bili su Nataša Kandić, Omer Ibrahimagić, Zdravko Grebo, Jovan Divjak i Ivan Šarčević. Profesor Grebo je naglasio kako je pomenuta knjiga vrlo bitna iz barem dva razloga - jedan je što će mrtvi napokon dobiti svoj identitet i da će s tom činjenicom prestati manipulacije koje su korištene u razne svrhe, dok je drugi njena upotreba u svrhu pomirenja među nekada, a ponegdje i sada, zaraćenim stranama.

General Armije BiH u penziji Jovan Divjak je vrlo efektno sumirao ciljeve i značaj knjige, rekavši da ona mora biti spomenik svima koji su izgubili život u ratu, a da datumi njihovih pogibija trebaju biti datumi komemoracija i odavanja počasti.

N. SELIMOVIĆ

Schönbrunn popularniji nego ikada

Staklenik Kuća palmi

2,8 miliona posjetilaca

Najveća turistička atrakcija u Beču i Austriji, dvorac Schönbrunn, u 2012. je ostvario rekordni broj posjetilaca. Ukupno 2,8 miliona ljudi posjetilo je Habzburšku rezidenciju iz 17. vijeka, što je za šest odsto više nego 2011. godine.

Dvorac održava preduzeće za kulturu Schloss Schönbrunn Kultur- und Betriebsges.m.b.H (SKB), koje je zaduženo i za

menadžment Carskih apartmana, Muzeja carice Sisi i Srebrne komore u dvorcu Hofburg koji su u 2012. imali 641.787 posjetilaca i tako ostvarili rast od dva odsto u odnosu na 2011. godinu. SKB je početkom nove godine preuzeo i dvorce Hof Niederweiden u Donjoj Austriji.

Ukupni prihodi preduzeća SKB iznosili su 37,4 miliona

eura, od čega su 24 miliona prihodi od prodaje ulaznica. U 2012. godini uloženo je 13 miliona eura u proširenje ponude za posjetioce, otvorenje novog centra za posjetioce i restauraciju Velike galerija, najveće raskošne odaje u dvorcu. U 2013. slijedi sanacija staklenika Kuća palmi iz 19. vijeka i restauracija Milionske sobe u dvorcu Schönbrunn. B. F. K.

Poetsko-prozna matineja

Predstavljen opus Sabahudina Hadžialića

Neobična poetsko-prozna matineja održana je u Književnom krugu "Meša Selimović" u Sarajevu u subotu. Gost matineje bio je književnik Sabahudin Hadžialić, koji je, uz predstavljanje i uvodne riječi koordinatora programa, pjesnika Admirala Mahića i pozdravni omaž doajena bh. glumišta Muharema Osmića, kroz izreku otisnutih sjećanja na Mešu Selimovića i djelo "Derviš i smrt", imao i vlastite goste.

Iz Tuzle gosti su bili Jagoda Iličić i Nihad Mešić River, iz Zenice prof. dr. Smajil Durmišević te iz Sarajeva Irena Marić, Mirza Okić i Goran Vrhunc. Na samom početku je obilježen i 65. rođendan bosanskohercegovačkog pjesnika Admirala Mahića, koji je stihovima i otvorio matineju, a u dva sata trajanja matineje predstavljen je poetsko-prozni opus Sabahudina Hadžialića (poezija, priče, crtice, aforizmi, dijelovi drama). Svoje goste je književnik Hadžialić predstavio uz osvrte o njihovim djelima prikazane u DIOGEN pro kulturna magazinu tokom 2012. godine.

